

KUR RİSKİ ORTADAN KALKTIMI YOKSA KISA BİR ARAMI VERDİK ?

Bilindiği üzere döviz açığı, şirketlerindöviz cinsinden ve dövize endeksli borçları ile döviz cinsinden veya dövize endeksli alacakları arasındaki farkı ifade eder.Haliyle döviz açığı taşımak demek de kur riski taşımak anlamına gelir.

Malumumuz kur riski denilince de, döviz kurundaki değişimler nedeniyle bir varlık veya finansal aracın değerinin azalması riski aklımıza geliyor.Kur dalgalanmalarının şirketlere potansiyel maliyeti nelerdir diye baktığımızda ise karşımıza işlem (transaction) ve çeviri (translation) riski olmak üzere 2 majör risk çıkıyor.

Bunlardan ilki olan İşlem Riski (Transaction Risk), yerli para (örneğin TL) ile yabancı ülke parası (örneğin USD,Euro vb.) arasındaki kur farklılıklarının cari nakit akışı üzerinde yarattığı potansiyel etki olarak şirketlereyansıyor.Bu etkinin yansımaları şu şekilde ortaya çıkabiliyor:

- 1- Yabancı para cinsi ödeme (borç cari)
- 2- Yabancı para cinsi alacak (alacak cari)
- 3- Yabancı para cinsi ödenecek taahhüt işlemleri
- 4- Yabancı para cinsi borç ödeme (finansman)
- 5-Ana şirkete yabancı ülkelerdeki bağlı şirketlerden/şubelerden yapılan ödemeler

Bir diğer risk olan çeviri(translation) riski iseçok uluslu, yurtdışı iştirakleri veya yurtdışı şubeleri olan şirketlerde, bütün kalemlerin ana şirketin/merkezin bulunduğu ülkenin parasına çevrilirken konsolidasyon tarihleri arasında değer kaybı/kazancının cari kurlardan çevrilirken oluşan kur farkı riskini ifade ediyor.

Kur Riski Var mı Yok Mu ?

Son bir ay içerisinde ekonomi ve merkez bankası yönetiminde meydana gelen değişiklikler, faiz artışı ve bir takım yapısal reform söylemlerinin daha sık dile getirilmeye başlanması ile TL döviz sepeti karşısında yaklaşık %10 değer kazanarak tarihi zirvelerinden geri döndü.Kurlar da kısmen belli bir banda oturmuş izlenimi verdi.Peki bu gelişmeler dövizdeki dalgalanmanın durulduğu ve şirketler için artık kur riskinin ortadan kalktığı anlamına mı geliyor. Bu soruya sağlıklı cevap verebilmek adına, gelin döviz kurunun seyrine etki edebilecek bir takım makro ekonomik verilere hızlıca bir göz atalım.

İlk olarak dış ticaret verilerini incelediğimizde, Türkiye'nin 2020 yılının ilk 11 aylık dış ticaret açığı,yavaşlayan ekonomik aktivitelere rağmen -46 milyar USD olarak gerçekleşmiş görünüyor.Turizm gelirlerinin de pandemi sebebiyle ciddi anlamda azalmasına bağlı olarak cari açığın ise yıl sonunda 30 milyar doların biraz üzerinde olacak şekilde gerçekleşmesi bekleniyor.

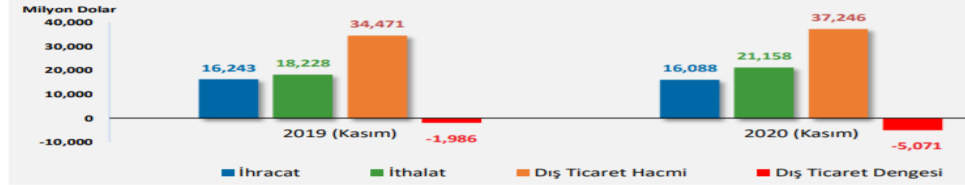

T.C. TİCARET BAKANLIĞI
2020 YILI KASIM AYI VERİ BÜLTENİ

Tablo 1: GTS'ye Göre Dış Ticaret Verileri (Milyon Dolar)

Dış Ticaret	Kasım			Ocak-Kasım		
	2019	2020	Değişim (%)	2019	2020	Değişim (%)
İhracat	16.243	16.088	-0,95	165.446	151.704	-8,31
İthalat	18.228	21.158	16,07	190.290	197.047	3,55
Dış Ticaret Hacmi	34.471	37.246	8,05	355.736	348.751	-1,96
Dış Ticaret Dengesi	-1.986	-5.071	155,37	-24.844	-45.343	82,51
İhr./ İth. Karşılama Oranı (%)	89,1	76,0		86,9	77,0	

Grafik 1: GTS'ye Göre Aylara Göre Dış Ticaret Verileri

Yine geçen hafta açıklanan Dünya Bankası raporuna göre Türkiye, 441 milyar dolarlık toplam dış borcu ile dünyada dış borcu en yüksek olan 6. ülke olarak gösteriliyor. Borcun milli gelire oranı olarak ise Türkiye, % 59 'luk oran ile dünyada Arjantin'den sonra (%65) ikinci en yüksek orana sahip ülke konumunda.

Söz konusu raporda dünyadaki 120 ülkenin merkez bankası rezervlerinin dış borca oranı da analiz edilmiş ve bu oranın % 72 mertebesinde olduğu ifade edilirken, Türkiye'de bu oranın % 18 olarak gerçekleştiği belirtilmiştir.

Enflasyon verilerine bakıldığında ise TÜİK verilerine göre, enflasyon kasımda % 2,3 oranında artarak yıllık bazda % 14 seviyesine ulaşmış görünüyor.

Şirketler Ne Yapmalı ?

Döviz kuru üzerinde baskı yapma potansiyeli olan bazı makro ekonomik veriler bize kur üzerindeki stresin tam olarak ortadan kalmadığını bu nedenle şirketlerin mali işler yönetimlerinin ihtiyatlı davranmaya ve kur riskini doğru bir şekilde yönetmeye devam etmesinin önemli olduğuna işaret ediyor. Hele ki Ağustos 2020 verilerine göre finans kesimi dışındaki şirketlerin döviz açığının 165 milyar dolar seviyesinde olduğu düşünüldüğünde, bu riski doğru yönetemeyen şirketlerin olası bir dalgalanmada çok ciddi bir hit yeme riski kaçınılmaz görünüyor.

Bu nedenle, gerek küresel siyasi ve ekonomik belirsizliklerin ulusal ekonomilerde yaratacağı finansal risklerden, gerekse ülkemizin kendi dinamikleri çerçevesinde oluşabilecek finansal risklerden korunmak amacıyla, şirketlerin vadeli işlem yapma felsefesine dayanan türev ürün (forward, opsiyon, swap vb.) kullanımına daha da önem vermeleri faydalı olacaktır.